

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUKLARIMIZ VE AİLELERİ

İzmit Fevzi Çakmak İlkokulu
Rehberlik Servisi

Özel Eğitime Gereksinim Duyan Birey Kimdir?

Özel eğitime gereksinim duyan birey, çeşitli nedenlerle bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından akranlarına göre beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bireydir (MEB Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2018).

Dünyada bir milyardan fazla insan herhangi bir tür özel gereksinim ile yaşamakta ve bu insanların yaklaşık 200 milyonu hayatlarını devam ettirme konusunda kayda değer zorluklar yaşamaktadır (Chan & Zoellick, 2011).

Özel Gereksinim Sınıflaması

Ülkemiz özel eğitim sistemi içerisinde, yasal sınıflandırma yapılmaktadır. Bu sınıflandırma (Sak, 2011);

- ✓ Zihinsel yetersizlik
- ✓ Görme yetersizliği
- ✓ İşitme yetersizliği
- ✓ Ortopedik yetersizlik
- ✓ Sinir sisteminin zedelenmesi ile ortaya çıkan yetersizlik
- ✓ Dil ve konuşma güçlüğü
- ✓ Özel öğrenme güçlüğü
- ✓ Birden fazla alanda yetersizlik
- ✓ Duygusal uyum güçlüğü
- ✓ Süreğen hastalık
- ✓ Yaygın gelişimsel bozukluk (otizm)
- ✓ Sosyal uyum güçlüğü
- ✓ Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu
- ✓ Üstün veya özel yetenek şeklindedir.

Özel Gereksinimli Çocuklarımız İçin Neler Yapabiliriz?

- Özel gereksinimli çocuklarımız için yapabileceğimiz en güzel şey, onları her zaman ve her alanda desteklememiz ve toplumsal olarak da bu bilince sahip olmamızdır. Sevgi, saygı ve hoşgörü ile aşılamayacak duvar yoktur.
- Özel gereksinimli çocuklarımızın en ufak başarılarında desteklenmesi ve elde ettikleri başarılarının üstüne bir tuğla daha koyulması sağlanmalıdır.
- Özel gereksinimli bireylere, yaş farkına bakılmaksızın, işte okulda, evde, piknikte, bahçede, markette, bakkalda hayatın her alanında çeşitli basit sorumluluklar verilmelidir. Özel gereksinimli bireyler, bu sorumluluklarını ve görevlerini yerine getirdiklerinde görev bilinci, sorumluluk duygusunun gelişimi, farkındalıkların artması, sosyal paylaşım ve etkileşim dâhil birçok alanda bireyin geliştiği görülecektir.

Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Aileler

İnsan yaşamındaki en önemli olaylardan biri kuşkusuz anne/baba olmaktır. Ailelerine bir bireyin daha katılacağını öğrenmeleriyle birlikte anne baba adayları çocukları ve onların gelecekleri ile ilgili plan yapmaya başlarlar. Ancak; hamilelikte, doğum sırasında ya da daha sonrasında çocuklarının özel gereksinimli olduğunu öğrenmeleriyle birlikte aile zorlu bir sürece girer.

Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Aileler

Özel gereksinimli çocuğa sahip olan ailelerin sorumlulukları ve buna bağlı olarak gereksinimleri artmaktadır. Özel gereksinimli çocukları olan ailelerin aile özellikleri ve ailedeki bireylerin kişisel özelliklerine göre çeşitli gereksinimleri şu şekildedir (Cavkaytar, 2010).

- Sevgi gereksinimi
- Kendine güven gereksinimi
- Sosyalleşme gereksinimi
- Bilgi gereksinimi
- Günlük yaşam ve bakımla ilgili gereksinimler
- Eğlenme gereksinimleri
- Maddi gereksinimler

Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Aileler

Genel olarak ailenin özel gereksinimli çocuğa sahip olmasıyla birlikte yaşadığı fizyolojik, psikolojik ve sosyal problemlerin nedenleri incelendiğinde, ailelerin özellikle annelerin özel gereksinimli çocuğun bakımı ve eğitimi gibi ihtiyaçlarını karşılarken birçok zorluk yaşadığı görülmektedir (Ersoy ve Çürük, 2009 akt Ertürk,2018).

Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Ailelere Yönelik Yapılmış Araştırmalar

Lafçı, Öztunç ve Alparslan (2014) yapılan araştırmada zihinsel engelli çocukların anne babalarının yaşadığı güçlükler belirlenmiştir. Araştırma 38 anne ve 17 baba ile görüşülerek yapılmıştır.

- Ailelerin %40,0'ının toplumun bakış açısından rahatsız olduğu,
- %67,3'ünün çocuğunun geleceği için kaygılı olduğu,
- %52,7'sinin eşi ile iletişimde sorun yaşadığı,
- %45,5'inin çocuğunun tedavi sürecinde sorun yaşadığı,
- %49,1i'nin sosyal çevresinden destek görmediği,
- %63,6'sının diğer çocuklarına yeterli ilgi gösteremediği ve
- %43,6'sının aileye gelen ek masrafla ilgili güçlükler yaşadığı saptanmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda ailelere; çocukları kadar kendilerinin de profesyonel desteğe ihtiyaçları olduğunu, sağlık ekibi üyeleri tarafından göz önünde bulundurulması ve aile merkezli bakıma ağırlık verilmesi konusunda önerilerde bulunulmuştur.

Özel Gereksinimli Çocuklar ve Aileleri -Haberler-

Down Sendromlu Asher'in Hikayesi

Annesi, bir giyim firmasının reklamı için bebeğinin fotoğraflarını ajansa gönderdi. Haber çıkmayınca, anne ajansı aradı. Aldığı cevap şöyleydi; *'Gönderdiğiniz fotoğrafı değerlendiremiyoruz çünkü firma özel gereksinimleri olan bir çocuk aramıyor.'* Aldığı cevaptan hayal kırıklığına uğrayan anne Nash harekete geçti. Ve çocuk modasında güzellik tanımını değiştirmek için sosyal medyada bir kampanya başlattı. Sadece kendi oğlunun da reklamlarda oynayabilmesi için değil, reklam sektörünün daha kapsayıcı olması için mücadeleye girişti. Asher'in bu tebessümü, Facebook'ta down sendromlu çocuklar sayfasında 100 binden fazla kişi tarafından tıklandı. Çocuk giyim firması, Asher ve annesiyle irtibata geçti. *'Özel gereksinimleri olan çocuklara her zaman ihtiyacımız var'* denildi.

Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Ailelere Yönelik Neler Yapılabilir?

- Öncelikle hepimiz aynı toplumda yaşayan bireyler olarak, özel gereksinimli çocukların hayatını kolaylaştırmalıyız. Tüm farklılıklara sahip çocukların bir arada olduğu bir dünyayı desteklememiz, özel gereksinimli çocuklarımız için yapabileceğimiz en güzel şeydir.

Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Ailelere Yönelik Neler Yapılabilir?

- Ailelerin, özel gereksinimli çocukları için yürütölen tüm çalışmalara aktif olarak katılmaları sağlanmalıdır. Çünkü çocuk için belirlenen amaçların gerçekleşmesi anne baba da çocuğun eğitimine katılırsa çok daha kolay olacaktır.
- Ailenin şok, inkar, kabul ve uyum evresini atlatabilmeleri için, aileye müşavirlik hizmeti verilmelidir. Bilgi, duygusal destek, eğitim ve destek alabilecekleri maddi kaynaklara yönlendirme gibi gereksinimler söz konusu olabilir. Aile-eğitici-uzman işbirliği son derece önemlidir.
- Özel gereksinimli bireyler devlet politikalarının iyileştirilmesiyle çalışma imkanı ve maddi olanaklar elde ederse ailelerin üzerine düşen yük ve çocuklarının geleceği ile ilgili kaygıları azalabilir.